

7. 1. 2016

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Překážka věci rozsouzené ve vztahu k rozhodčímu nálezu vydanému na základě neplatné rozhodčí doložky

Již několik let se v rozhodovací praxi Nejvyššího soudu ČR pravidelně objevují judikáty týkající se rozhodčích nálezů vydaných rozhodci tzv. soukromých rozhodcovských center. Od obecných rozhodnutí stanovujících neplatnost příslušných rozhodčích doložek se přitom těžiště rozhodovací praxe přesunulo k posuzování právních konsekvencí rozhodčích nálezů vydaných na jejich základě. Aktuálně pak k posouzení, zda vadný rozhodčí nálež představuje překážku res iudicata ve vztahu k nalézacímu řízení před obecným soudem.

Překážka věci rozsouzené

Dle ustanovení § 159a odst. 4 OSŘ platí, že jakmile bylo o věci pravomocně rozhodnuto, nemůže být v rozsahu závaznosti výroku rozsudku pro účastníky a popřípadě jiné osoby věc projednávána znovu. Vychází se přitom z toho, že překážka res iudicata brání projednání věci primárně v případech, kdy jde v novém řízení o tentýž nárok nebo stav, o němž již bylo pravomocně rozhodnuto, a toto **řízení se týká stejného předmětu řízení a týchž osob**. Jinými slovy tedy nelze například vést řízení mezi stejnými účastníky o pohledávce, o jejíž existenci či neexistenci již bylo jednou pravomocně rozhodnuto.

Je překážkou dalšího projednání věci vadný rozhodčí nálež?

Jak již Nejvyšší soud ČR dříve opakovaně judikoval, pokud rozhodčí doložka neobsahuje přímé určení rozhodce, ale pouze odkazuje na rozhodčí řád vydaný právnickou osobou, která není stálým rozhodčím soudem zřízeným na základě zákona, jedná se o rozhodčí doložku neplatnou. Následkem této neplatnosti je pak skutečnost, že rozhodce či rozhodčí senát určený tímto netransparentním způsobem nemá pravomoc vydat rozhodčí nálež.

Takto vydaný rozhodčí nálež by pak měl obecný soud v souladu s ustanovením § 31 písm. b) ZRŘ na návrh kterékoli strany zrušit. Pokud je přitom vadně vydaný rozhodčí nálež tímto způsobem zrušen, nic pochopitelně nebrání tomu, aby se žalobce domáhal svého nároku znovu, a to standardně žalobou v občanském soudním řízení. Ustanovení § 34 odst. 1 ZRŘ ostatně možnost uplatnění nároku před obecným soudem výslovně předpokládá.

Nejvyšší soud ČR se ve svém rozhodnutí ve věci spis. zn. 23 Cdo 4460/2014 ze dne 30. září 2015 ovšem zabýval otázkou, **zda je možné stejný nárok uplatnit u obecného soudu též v případě,**

že vadně vydaný rozhodčí nález uvedeným způsobem zrušen nebyl, nebo zda tento rozhodčí nález (byť vydaný rozhodcem, který k tomu neměl pravomoc) představuje překážku věci pravomocně rozhodnuté.

V posuzovaném případě totiž žalobce, resp. oprávněný neúspěšně uplatnil vadně vydaný rozhodčí nález v exekuci, kdy návrh na její nařízení byl zamítnut z důvodu, že rozhodčí nález vydaný rozhodcem, který k tomu neměl pravomoc, není způsobilým exekučním titulem ve smyslu ustanovení § 40 odst. 1 písm. c) EŘ. Proto se žalobce obrátil se svým nárokem na obecný soud, který ovšem řízení zastavil právě s odkazem na zásadu věci pravomocně rozhodnuté a konstatoval, že k opětovnému uplatnění nároku před obecným soudem by bylo nejprve nutné dosáhnout zrušení rozhodčího nálezu. Takový postup již však s ohledem na lhůty stanovené v § 32 ZRŘ nebyl objektivně možný.

S nastíněným výkladem se ovšem Nejvyšší soud ČR neztotožnil, přičemž odkázal na dřívější rozhodnutí velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia ve věci spis. zn. 31 Cdo 958/2012 ze dne 10. července 2013. V něm se řešila otázka obrany proti exekuci vedené dle rozhodčího nálezu, který byl též vydán rozhodcem, jenž k tomu neměl pravomoc z důvodu neplatnosti rozhodčí doložky odkazující na rozhodčí řád vydaný právníkem osobou, která není stálým rozhodčím soudem zřízeným na základě zákona. Dle tohoto rozhodnutí je přitom **možné se bránit výkonu rozhodčího nálezu návrhem na zastavení výkonu rozhodnutí, aniž by bylo nutné domáhat se zrušení rozhodčího nálezu** postupem dle zákona o rozhodčím řízení. Ani právní moc usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí, resp. exekuce totiž nezhojí vady rozhodčího nálezu, které jej činí nezpůsobilým exekučním titulem.

Zde uplatněné závěry pak Nejvyšší soud ČR analogicky aplikoval též na aktuálně posuzovaný případ a konstatoval, že **nejde o překážku věci rozhodnuté, jestliže o stejné věci, týkající se stejného předmětu řízení a týchž osob bylo již rozhodnuto rozhodčím nálezem vydaným rozhodcem, jenž neměl k vydání takového rozhodčího nálezu pravomoc.**

Odstranění patové situace

Popsaný závěr je logický již z toho důvodu, že odstraňuje bezvýhodnou situaci, ve které se v posuzovaném případě ocitl žalobce. Měl totiž k dispozici rozhodčí nález, který s ohledem na neplatnost rozhodčí doložky neměl dostatečnou kvalitu k tomu, aby byl způsobilým exekučním titulem, ale současně byl dle názoru soudu prvního stupně a soudu odvolacího dostatečnou překážkou vylučující opětovné projednání věci v občanském soudním řízení.

Dle názoru vysloveného Nejvyšším soudem ČR by tedy mělo platit, že **má-li být vadně vydaný rozhodčí nález „ignorován“ v rámci výkonu rozhodnutí, resp. exekuce, neměl by současně vylučovat možnost dosáhnout vydání bezvadného exekučního titulu.**

V obecné rovině lze pak k závěrům Nejvyššího soudu ČR doplnit, že popsáný princip by se měl pochopitelně uplatnit i v situacích, kdy se oprávněný z vadného rozhodčího nálezu o jeho uplatnění v rámci výkonu rozhodnutí či exekuce ani nepokusí a rovnou přistoupí k podání žaloby k obecnému soudu. Skutečnost, že rozhodčí nález byl vydán rozhodcem, který k tomu neměl pravomoc, a že tudíž nález nepředstavuje překážku věci rozsouzené, by si pak měl soud zhodnotit v rámci zkoumání podmínek řízení.

Obdobně by ovšem nemělo být například nutné, aby účastník sporu, který uhradil protistraně náklady přiznané vadně vydaným rozhodčím nálezem, musel před vymáháním korespondujícího bezdůvodného obohacení dosáhnout zrušení rozhodčího nálezu.

JUDr. Jakub Celerýn,
advokát

[Mališ Nevrkla Legal, advokátní kancelář, s. r. o.](#)

Longin Business Center
Na Rybníčku 1329/5
120 00 Praha 2

Tel.: +420 296 368 350

Fax: +420 296 368 351

e-mail: law.office@mn-legal.eu

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů , judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Byznys a paragrafy, díl 32.: Konkurenční doložka](#)
- [Skryté ujednání v realitní smlouvě - zbytečná hra na schovávanou](#)
- [Odповідnost člena voleného orgánu dle § 159 OZ a vymezení škody způsobené právnické osobě](#)
- [Vnosy do společného jmění manželů a jejich valorizace v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu a Ústavního soudu](#)
- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)